

Анотація навчальної дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти

Дисципліна:	«Основи стандартизації та патентознавства»
Викладач:	Паламарчук Оксана Степанівна, к.е.н., доцент
E-mail:	oksana.palamarchuk@rshu.edu.ua
Кількість кредитів:	3
Мова викладання:	українська
Вид контролю:	залік
Місце у структурно-логічній схемі:	вивчається у 6 семестрі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення

Вступ

«Чоловіку, який вигдав круглий квадрат, відмовили у видачі патенту, бо він вже існує і є колом. Тому краще спершу зареєструйте свій патент, а потім дізнавайтеся, чи є аналогічні рішення на ринку»

(ChatGPT)

Стандартизація та патентування слугують допомогою у захисті прав інтелектуальної власності розробників програмного забезпечення, що надають власникам програмних розробок можливість контролювати використання результатів своєї діяльності, захищати їх від неправомірного копіювання та розповсюдження.

Стандартизація – це процес встановлення стандартів та правил, які дозволяють забезпечити високу якість та сумісність продукції, послуг та процесів. Це, у свою чергу, дозволяє спростити та зменшити витрати на виробництво, забезпечити безпеку та якість для споживачів. Стандартизація в програмному забезпеченні полягає у встановленні спільних правил, вимог та рекомендацій для розробки, впровадження та використання програм. Стандарти допомагають установити взаємодію між різними програмами, пристроями або системами, забезпечуючи їх сумісність, а також сприяють підтримці якості програмного забезпечення і зниженню ризику помилок.

Патентознавство – це наука про захист інтелектуальної власності й встановлення прав на винаходи та інновації. Це важливо для того, щоб заохотити інновації та розвиток нових технологій, які можуть покращити життя людей і сприятимуть розвитку економіки. Патентування програмного забезпечення надає розробникам ексклюзивні права на використання своїх науково-технічних результатів. Патенти захищають права власників винаходів, що включають нові алгоритми, методи розробки, архітектури програм, технічні рішення та інші інновації у програмному забезпеченні. Патенти допомагають у розробці бізнес-стратегій, захисті інвестицій при написанні програм та створюють переваги на ринку.

Предмет «Основи стандартизації та патентознавства» належить до вибіркової дисципліни циклу професійної підготовки бакалаврів спеціальності 121 Інженерія програмного забезпечення. Вивчення даної дисципліни має важливе значення для здобувачів вищої освіти, котрі планують займатися кар'єрою в галузі розробки програмного забезпечення та інформаційних технологій. Завдяки отриманим знанням майбутні фахівці з інженерії ПЗ будуть здатні до застосування на практиці нормативно-правових актів при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень та інформаційної продукції, проводити патентні дослідження в ІТ-галузі, а також уміти оформляти заявку на винахід чи на об'єкт авторського права, зокрема на комп'ютерні програми і бази даних.

Передумови для вивчення дисципліни: Менеджмент, Комунікаційні системи, Управління проектами інформатизації, Емоційний інтелект, Медіаграмотність, Інформаційні технології, Цифрова грамотність, Соціально-політичні студії, Інноваційні системи та технології, Бази даних та інформаційні системи, Критичне мислення.

Мета та завдання дисципліни

Метою викладання дисципліни «Основи стандартизації та патентознавства» є:

- поглиблення знань серед здобувачів вищої освіти щодо питань стандартизації по встановленню правил, вимог та рекомендацій для розробки, впровадження та використання програм;
- набуття теоретичних знань щодо підтвердження відповідності програмного забезпечення вимогам національних і міжнародних стандартів;
- вивчення загальних правових вимог та підходів, що використовуються при створенні та використанні об'єктів інтелектуальної власності;
- формування знань та практичних навичок щодо принципів, методів і засобів забезпечення якості в життєвому циклі засобів інформаційних технологій;
- оволодіння питаннями законодавства України в сфері охорони авторських прав на об'єкти інтелектуальної власності у галузі інформаційно-комунікаційних технологій для використання їх здобувачами у подальшій практичній діяльності;
- вивчення системи використання та застосування науково-технічної патентної інформації;
- формування навиків щодо захисту патентних прав та авторського права.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи стандартизації та патентознавства» є набуття теоретичних знань та формування практичних умінь у сфері інтелектуальної власності, які дозволяють створювати та захищати об'єкти програмних розробок у галузі інформаційних технологій, забезпечувати високий рівень їх якості на протязі усього життєвого циклу.

Очікувані результати навчання

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Основи стандартизації та патентознавства» у здобувачів вищої освіти формуються глибокі, міцні і системні знання, які передбачають вільне володіння понятійним апаратом, розуміння основних завдань предмету, його мети та завдання. Здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- сутність та призначення стандартизації у сфері інформаційних технологій;
- класифікацію та особливості об'єктів інтелектуальної власності відповідно до діючого законодавства України;
- основні аспекти з питань патентознавства та інтелектуальної власності;
- особливості та методик оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- принципи сертифікації програмних засобів та інформаційних систем;
- аспекти правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною і використанням об'єктів інтелектуальної власності.

вміти:

- застосовувати у практичній діяльності основні положення авторського та патентного права;
- аналізувати об'єкти в сфері інформаційно-комунікаційних технологій з точки зору інтелектуальної власності;
- використовувати об'єкти інформаційної діяльності та ліцензувати програмне забезпечення;
- формувати загальні правові вимоги та підходи для застосування при створенні та використанні об'єктів інтелектуальної власності;
- застосовувати практичні навички у сфері інтелектуальної власності для створення та захисту об'єктів інформаційної діяльності в галузі інформаційних технологій;

- застосовувати науково-технічну патентну інформацію;
- здійснювати пошук та підбір актуальної інформації для оформлення заявок на видачу охоронних документів на об'єкти авторського та патентного права.

Програма навчальної дисципліни

«Основи стандартизації»:

- Сутність стандартизації та її роль в ІТ-сфері.
- Нормативні документи зі стандартизації.
- Стандартизація програмного забезпечення.

«Інтелектуальна власність як основний ресурс в ІТ-сфері»:

- Поняття інтелектуальної власності: виникнення, становлення і розвиток.
- Право інтелектуальної власності.
- Суб'єкти права інтелектуальної власності.
- Об'єкти інтелектуальної власності.
- Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені).

«Патент як охоронний документ та порядок його отримання»:

- Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності.
- Створення об'єктів інформаційної діяльності й авторське право.
- Оформлення патенту на технічне рішення.
- Патентування об'єктів інформаційної діяльності.
- Патент на програмне забезпечення (програмний патент).

«Особливості патентування комп'ютерних програм»:

- Система класифікацій об'єктів інтелектуальної власності.
- Спільні та відмінні ознаки авторського і патентного права.
- Стандарти у сфері програмного забезпечення.
- Оформлення авторських прав на комп'ютерну програму.

«Патентна інформація та документація»:

- Критерії патентоспроможності: новизна, винахідницький рівень.
- Патентно-інформаційні ресурси.

«Розпорядження правами інтелектуальної власності»:

- Права й обов'язки власників охоронних документів.
- Способи використання об'єктів інтелектуальної власності.
- Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

«Захист прав інтелектуальної власності»:

- Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.
- Дії, що визнаються порушенням права інтелектуальної власності.
- Судовий порядок захисту інтелектуальної власності.
- Кримінальна відповідальність за порушення прав.
- Адміністративний порядок захисту прав інтелектуальної власності.

«Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності»:

- Виявлення порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти інтелектуальної власності.
- Органи, до яких слід звертатися в разі виявлення порушника прав на об'єкт права інтелектуальної власності.